

(/)

🏠 (/) > Natur og Landskab (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Eg

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/vadehavet>)

Eg

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 315

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg)) **t** ([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=)

[status=](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg). Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg)

[og-landskab/eg](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg&title=)

[mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg&title=)

[landskab/eg&title=\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/eg&title=)

Ulla Lunn

Eg

Gads forlag. 2022. 296 sider illustreret. 350 kr.

Af *Kresten Søe*

Egetræets danske kulturhistorie

Bogen falder i to dele. Første del omhandler den levende eg, som den er blevet opfattet gennem tiden, hvordan den vokser og dyrkes, og hvordan træet optræder i litteratur, kunst og gamle myter.

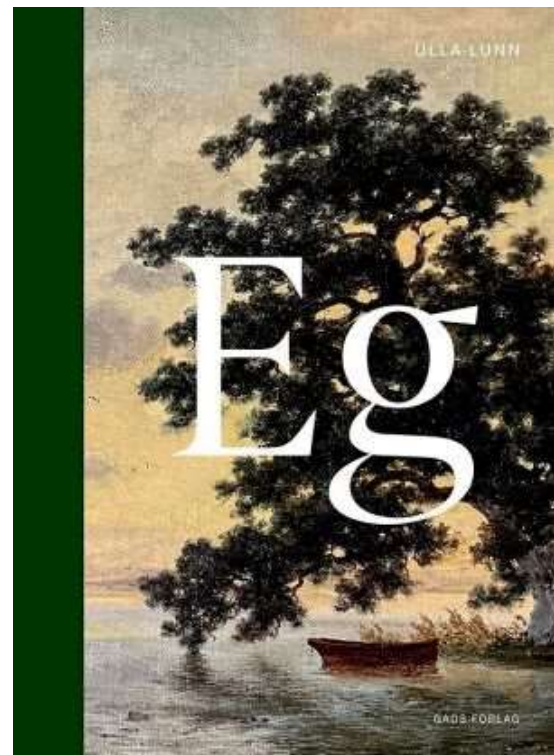
Mens bøgen, der opfattes som det danske nationaltræ, faktisk "kun" har været i Danmark i 3500 år, så har egetræet faktisk vokset i landet i over 9000 år. Landets ældste eg - Kongeegen i Jægerspris Nordskov - har fx med sin alder på 1500-2000 år haft sin spæde barndom langt før Gorm den Gamles tid. Derudover er egen langt mere end bøgen vokset sammen med dansk historie og kultur i fx stednavne, kunst, litteratur og kunsthåndværk.

Egen har derudover gennem århundreder været det helt primære træ til bygningskonstruktioner og skibe.

Tusindvis af ege blev her i gennem århundreder fældet ved bygning af den store flåde af sejlkrigsskibe, som var rygraden i Danmark-Norges status som nordisk stormagt.

Til et stort linjeskib gik således op til 2000 store egetræer. Hugsten både her og til andre formål kostede derfor dyrt i de danske egeskove, hvor den naturlige tilvækst på ingen måde kunne holde trit med hugst og forbrug.

Til illustration af denne problematik kan fx anføres, at de "flådeeege", som blev plantet til sikring af fremtidigt flådebyggeri efter flådens ran 1807, først 150 år senere i 1945 var hugstmodne og tjenlige til at bygge linjeskibe.

Fra Bogen: Majorens eg Dorthealyst ved Knabstrup. Egen er ifølge Dannie Druehyld en matriark, der lader alt gro omkring sig.

Kun meget få store egetræer tilbage

Egetræet udpeges af mange som det nationaltræ, Danmark rettelig burde have haft i dag. Ikke bare på grund af dets langt mere dominerende rolle i vores kultur- og naturhistorie, men bestemt også på grund af de mange myter og den magi, der gennem historien er tillagt det majestætiske træ.

De få tilbageblevne kæmper udstråler århundreders historiske vingesus, der hos de fleste indgyder en stille ærefrygt for naturens storhed og det enkelte menneskelivs korte ubetydelighed i sammenligning hermed. En skovridder kommer et sted i bogens første del her med den tankevækkende betragtning, at bøgen i dag ville være blevet betragtet som en invasiv art i de danske skove, idet den med sin tætte krone tager lyset og kvæler både skovbunden og de fleste andre træer.

Jo, i dag bliver der plantet nye egeskove, som med træernes åbne kroner i modsætning til bøgen giver langt mere lys, luft og plads til et mylder af flora og fauna i skovbunden under sig. Men som det var tilfældet med flådeegene fra 1807, så plantes de nye egeskove på den måde ikke for nuværende men for kommende generationer mange led frem i tiden.

De egentlige tilbageværende danske kæmpetræer er få, men Ulla Lunn tager i bogens første del læseren rundt på fx Knabstrup Gods og til andre markante steder med egeskove og store træer. Her fortæller hun både historien og småhistorierne om de store tilbageværende ege, om skovplejen, nyttilplantningen gennem årene og de tildragelser landet rundt, der her har gjort særligt indtryk på hende.

Egens historiske betydning i håndværk og kunstindustri

Bogens anden del beskriver egetræets rolle som materiale og dets brug i bygningskulturen i form af selvstændige kapitler om fx skibe, tag- og bygningskonstruktioner, bindingsværk, billedskærerarbejder og møbelsnedkeri.

Herunder rummes bl.a. et spændende kapitel om den nylige opførelse af den rekonstruerede kongehal ved Lejre og hele 45 sider om bindingsværk og bindingsværkshuse.

Egen er også et skattet materiale i mange gamle danske håndværkstraditioner, ligesom træet i århundreder har fundet anvendelse i bl.a. kirkebyggeri, kirkeinventar og smukke danske møbelklassikere.

Som en krølle på halen til allersidst bringer bogens anden del et par kapitler om håndværk og bevarelse af håndværkstraditioner. Hertil kommer et ganske tankevækkende kapitel - Høre, føle og smage - om dansk egetræs rolle i fx garveri, kirkeorgler, bødkerarbejde og fx som egefæde i whiskyproduktion i Stauning.

En enkelt stor og et par små anker

Først en væsentlig anke, som dog ikke devaluerer den øvrige læseoplevelse og værkets faglige kvalitet som sådan.

Bogen lægger - med sin første dels omtale af skibs- og flådebyggeriet som årsag til rovdrift på egeskovene - op til, at dette moment følges op i bogens anden del.

I stedet spises læseren her af med kun godt ti sider, der ydermere stopper allerede med vikingskibet og en kort omtale af nutidigt småbådsbyggeri. Altså intet som helst om art, historie og detaljer i de fascinerende gigantiske egetræskonstruktioner, som fx flådens linjeskibe reelt udgjorde. Skuffende - især i betragtning af, at bygningskonstruktioner og især bindingsværk, hvor forfatterens personlige engagement udarter sig i over 80 sider helt ned i detaljer som en opskrift på maling til vedligehold.

Dermed er dog bestemt ikke i samme åndedrag sagt, at dette stof på nogen måde er uvedkommende formidling. Blot at fordelingen og undladelsen falder desto stærkere i øjnene som en grell ubalance.

At Ulla Lunn derudover også i sin tilgang til stoffet af og til bliver lidt ustruktureret, causerende og personlig/højstemt er en anden sag, hvor jeg til gengæld står mere tilgivende.

Respekten og ærefrygten for skoven og de majestætiske egetræer deler jeg nemlig også selv som en arv fra barndommen.

Fra Bogen. Valdemarsegen ved Korselitze er Danmarks største levende egetræ

Sammenfatning, vurdering og målgruppe

Generelt er der tale om et både spændende, velskrevet og ofte engageret formidlet værk om et vigtigt element i både Danmarks historie og dansk kulturhistorie.

Med sin brede faglige formidling, dybtborende historiske ramme og engagerede tilgang har bogen derfor en bredere potentiel målgruppe end titlen umiddelbart antyder.

Dertil er fremstillingen fint fulgt up to date med hensyn til en spændende redegørelse for egetræets værdi med hensyn til dets store evne til at opsuge CO2.

Særlig dagsaktuelle er i den sammenhæng også betragtningerne om, at de nye såkaldte naturskove på sigt reelt vil give den "invasive" bøg frit spil og dermed - stik mod gængs politisk korrekt naturromantisk opfattelse - i stedet for at fremme - vil kvæle skovbundens biodiversitet.

Vigtig viden, som jeg ønske mig, at en TV-journalist ville tage op - gør endelig et forsøg Ulla Lunn !!

Bogen er både informativ og ofte spændende opsat i både fremstilling og emnevalg, ligesom den i det hele taget kommer både langt og fint om emnets mange aspekter.

Yderligere skal det store, særlig indbydende illustrationsmateriale bestående af lækre farvefotos af træer, skove, bygninger og trækonstruktioner have rosende ord med på vejen. Hvert opslag her er en visuel fornøjelse og en nydelse for øjet.

Derudover fortjener Ulla Lunn's store engagement og grundige researcharbejde også anerkendende ord.

[Historie-online.dk, den 1. juni 2022]

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/vadehavet>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

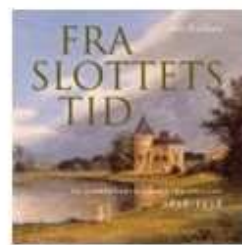
FISKERIETS HISTORIE I VEJLE FJORD OG DE TILLØBENDE VANDE.

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/natur-og-landskab/fiskeriets-historie-i-vejle-fjord-og-de-tilløbende-vande>)

GUDENÅENS KULTURHISTORIE

(<https://www.historie-online.dk/boger/gudenaens-kulturhistorie>)

FRA SLOTTETS TID

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/fra-slottets-tid](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/fra-slottets-tid)
